

Goodwill: afschrijven of niet afschrijven?

Martin Hoogendoorn

SAMENVATTING In de Verenigde Staten is een nieuwe regel uitgevaardigd op grond waarvan het niet meer is toegestaan op goodwill systematisch af te schrijven. Wel zal een bijzondere waardedaling ('impairment') in aanmerking moeten worden genomen. Dit artikel belicht achtergronden en problemen en schetst het perspectief voor Nederlandse ondernemingen.

1 Inleiding

De verwerking van gekochte goodwill in de jaarrekening houdt de gemoederen van de verslaggevende wereld al decennialang bezig¹. De inzichten over wat de 'juiste' verwerking van goodwill zou moeten zijn, lijken onderling sterk te verschillen en bovendien voortdurend te veranderen. Goodwill is wellicht de meest ongrijpbare post in de jaarrekening.

Toch lijkt hierin een plotselinge kentering te komen. Internationaal wordt nu overgegaan op een methode die tot nu toe altijd verboden is geweest: het niet afschrijven op goodwill. Een verrassende ontwikkeling, die materiële consequenties heeft voor eigen vermogen en resultaat. Waarom deze ontwikkeling? En wat houdt het nieuwe systeem in? En wat betekent dit voor Nederlandse ondernemingen? Op deze vragen ga ik in dit artikel beknopt in.

Eerst noem ik kort de verschillende alternatieven in het verwerken van goodwill in de jaarrekening (paragraaf 2). Daarna bespreek ik de actuele stand van zaken met betrekking tot de toepassing van deze alternatieven in de paragrafen 3 tot en met 5.

Prof. Dr. M.N. Hoogendoorn RA is hoogleraar Externe Verslaggeving aan de Universiteit van Amsterdam, partner bij Ernst & Young Accountants en voorzitter van de Raad voor de Jaarverslaggeving.

Paragraaf 5 is vooral gewijd aan het nieuwe alternatief van activeren en niet afschrijven, zoals dat is ontwikkeld in de Verenigde Staten. Daarbij komt tevens aan de orde de afschaffing van de 'pooling-of-interests-methode' en noem ik de toepassing van niet afschrijven op (andere) immateriële activa. In paragraaf 6 bespreek ik het perspectief voor Nederlandse ondernemingen.

2 Alternatieve verwerkingen van goodwill

De drie basisalternatieven voor verwerking van goodwill in de jaarrekening zijn:

1. Goodwill wordt direct ten laste van het eigen vermogen gebracht.
2. Goodwill wordt geactiveerd en in een aantal jaren afgeschreven ten laste van het resultaat.
3. Goodwill wordt geactiveerd en daarop wordt niet stelselmatig afgeschreven.

Daarnaast bestaan er in theorie en wetgeving nog alternatieven die geen praktische betekenis hebben, zoals directe afboeking van goodwill van het resultaat, goodwill activeren en afschrijven ten laste van het eigen vermogen, of goodwill zichtbaar in mindering brengen op het eigen vermogen en een jaarlijkse afschrijving toevoegen aan het eigen vermogen. Deze benaderingen laat ik hierna buiten beschouwing.

De drie genoemde alternatieven kunnen, vanuit Nederlands perspectief, ook globaal worden aangeduid als verleden (alternatief 1), heden (alternatief 2) en toekomst (alternatief 3).

3 Afboeking van het eigen vermogen

Het direct ten laste van het eigen vermogen brengen van goodwill is tot en met de jaarrekening 2000 de dominante praktijk in Nederland geweest. Philips was in 1992 één van de eerste grote ondernemingen die

Tabel 1. Praktijk in Nederland van afboeking van goodwill van het eigen vermogen

Onderzoek	Aantal onderzochte ondernemingen	Boekjaar	Aantal ondernemingen met goodwill	Aantal ondernemingen dat goodwill direct van het eigen vermogen afboekt	In percentages
Huijgen (1996)	73	1993	67	61	91%
De Bos en Krens (1997)	45	1996	44	36	82%
Eeftink en Knoops (2000)	37	1999	36	23	62%

met de activering van goodwill begon. Daarna is er langzamerhand verschuiving in gekomen. Tabel 1 geeft hiervan een overzicht, samengesteld uit enkele verschillende bronnen.

De theoretische achtergrond van dit alternatief berust op een aantal argumenten, zoals²:

- a goodwill is geen actief en zou derhalve niet op de balans mogen worden opgenomen;
- b de waarde van goodwill is te onzeker en voorzichtigheidshalve is directe afboeking gewenst;
- c goodwillafschrijvingen in de geconsolideerde jaarrekening geven geen goed beeld van de prestaties van de groep;
- d goodwill is in wezen een betaling van toekomstige overwinsten aan de aandeelhouders van de overgenomen onderneming en uitkeringen aan aandeelhouders dienen ten laste van het eigen vermogen te worden geboekt.

Afboeking van goodwill van het eigen vermogen heeft als belangrijk nadeel dat het eigen vermogen in aanzienlijke mate wordt verlaagd, dat in het resultaat onvoldoende tot uitdrukking komt dat voor een deel van de behaalde winsten door de vennootschap een prijs is betaald, en dat hierdoor weinig realistische rentabiliteitscijfers van het eigen vermogen ontstaan.

4 Activering en afschrijving

Activering en afschrijving van goodwill is de nieuwe regel van de Raad voor de Jaarverslaggeving, geldend vanaf de jaarrekening 2001. Deze regel sluit aan op de huidige opvattingen van de International Accounting Standards Board (IASB) in IAS 22. Op grond hiervan heeft het kabinet besloten de wettelijke optie van afboeking van het eigen vermogen te schrappen en activering en afschrijving verplicht te stellen. Voor de jaarrekening 2001 is die optie echter nog steeds in de wet opgenomen³.

Afschrijving dient plaats te vinden over de economische levensduur met een weerlegbaar vermoeden van maximaal twintig jaar. Naast de systematische afschrijvingen kan de noodzaak bestaan tot het doorvoeren van bijzondere waardeverminderingen ('impairment'). Het verslechterde economische klimaat in Nederland heeft al geleid tot aankondigingen van enkele forse afwaarderingen op de goodwill⁴.

Het alternatief van activeren en afschrijven is realistischer dan direct afboeken van het eigen vermogen. Goodwill wordt hier beschouwd als een actief met waarde. De vraag kan zich daarbij voordoen: maar waarom daarop afschrijven? En over welke periode? Als de waarde van de onderneming in stand blijft, is het dan wel nodig door middel van afschrijving de waarde van de goodwill in de balans te verlagen?

Het is van belang zich te realiseren dat afschrijven van goodwill losstaat van het al dan niet optreden van een waardevermindering van goodwill. Afschrijven geschiedt omdat het in de verslaggevingregels taboe is om de in het bedrijf *zelfontwikkelde* goodwill te activeren. En het axioma bij afschrijving van gekochte goodwill is dat in de loop der jaren gekochte goodwill als het ware wordt vervangen door zelfontwikkelde goodwill: de waarde van de onderneming kan intact blijven, maar de waarde van de *gekochte* goodwill wordt wel minder. De periode waarover moet worden afgeschreven, dient, in theorie, overeen te komen met het tempo waarmee de gekochte door de zelfontwikkelde goodwill wordt vervangen. Dat is op geen enkele wijze goed te meten. Daarom wordt in de praktijk vaak uitgegaan van een arbitrair (in de regelgeving opgenomen) maximum. En om die reden wordt in de praktijk ook lineair afgeschreven.

In dit tijdschrift is de verplichte activering al enkele malen onderwerp van discussie geweest, ook in polemische zin (Van den Hof, 1998; Hoogendoorn, 1998b). Ook is betoogd dat de stijging van de informatie-

waarde die een gevolg is van het activeren van goodwill, een positief effect heeft op de aandelenkoers (Hoogendoorn, 1999). En uit het onderzoek van Knoops en De Bruijn (2000) naar de percepties van het management van ondernemingen blijkt dat er bij ondernemingen zelf grote steun is voor het verplicht gaan activeren en afschrijven. Of die steun er nog is na de in de volgende paragraaf te schetsen ontwikkelingen, is de vraag.

5 Activering zonder systematische afschrijving: de Verenigde Staten

Ontwikkeling in de Verenigde Staten

Activering en afschrijving was al zeer lang de verplichte methode in de Verenigde Staten. Voor jaarrekeningen die aanvangen na 15 december 2001 is die methode echter niet langer toegestaan, maar is activering zonder systematische afschrijving verplicht. Dat de Financial Accounting Standards Board (FASB) voor dit alternatief heeft gekozen, was voor de internationale verslaggevinggemeenschap een grote verrassing. Hoe kwam de FASB tot die keuze? De FASB was in de eerste plaats ongelukkig met de bestaande lange maximale afschrijvingsduur voor wel geactiveerde goodwill. Die maximale duur was veertig jaar. In de tweede plaats had de FASB onvrede met de regels voor 'pooling-of-interests-accounting'. Bij deze methode wordt geen verkrijgende vennootschap (koper) aangewezen, maar wordt min of meer uitgegaan van een fusie tussen ondernemingen. In de jaarrekening worden de boekwaarden van de activa en passiva bij elkaar opgeteld, en wordt geen goodwill onderkend. Men kan ook stellen: impliciet wordt de goodwill direct van het eigen vermogen afgeboekt. Anders dan bij de IASB was gelijkwaardigheid van de samengaande ondernemingen geen criterium voor het toepassen van deze methode. Daardoor ontstonden zogenaamde muis-olifant-poolings: duidelijke overnames die op grond van de regels van de FASB als 'pooling-of-interests' mochten worden verwerkt. Een voorbeeld daarvan is Cisco, die in de afgelopen jaren maar liefst 55 ondernemingen heeft overgenomen, maar deze heeft kunnen verwerken als 'pooling-of-interests' (Beresford, 2001). Met andere woorden: goodwill werd in deze gevallen feitelijk (onzichtbaar) van het eigen vermogen afgeboekt in situaties waarin IAS 22 zou verplichten tot activering en afschrijving.

De FASB had op grond van het voorgaande het plan opgevat om de 'pooling-of-interests'-methode niet alleen aan strengere regels te binden, maar zelfs geheel

af te schaffen en de afschrijvingsduur van de goodwill terug te brengen tot eerst tien jaar, en later, in aansluiting op IAS 22, twintig jaar. Een storm van protest stak op van de kant van de ondernemingen (Beresford, 2001). Als één van de zeldzame gevallen werd een jaarrekeningvraagstuk onderwerp van discussie in het Congress. Hoewel algemeen werd betoogd dat de leden van het Congress de onafhankelijkheid van de regelgever respecteerden, drong men wel bij de FASB aan op het vinden van voor het bedrijfsleven minder nadelige oplossingen.

De afschaffing van de 'pooling-of-interests'-methode bleef gehandhaafd (FAS 141⁵), maar de voorgestelde beperking van de afschrijvingsduur van de goodwill werd vervangen door een systeem waarbij goodwill wordt geactiveerd, zonder dat daarop systematisch wordt afgeschreven (FAS 142⁶).

FAS 142 in hoofdlijnen

FAS 142 verbiedt (!) het systematisch afschrijven op goodwill en stelt daarvoor in de plaats een methode van jaarlijkse toetsing van de waarde. De goodwill wordt toegerekend aan zogenaamde 'reporting units', veelal een operationeel segment. Daarbij wordt uitgegaan van de gedachte dat de overgenomen activiteiten veelal worden geïntegreerd met bestaande activiteiten ter verkrijging van synergie. De toetsing vindt dus niet plaats op het niveau van de overgenomen onderneming, maar op het niveau van de business unit waarbinnen de overgenomen onderneming wordt geïntegreerd. De synergievoordelen worden daarmee in de waardering meegenomen.

Binnen zes maanden na toepassing van de nieuwe regels dient een eerste zogenaamde 'impairment test' te worden uitgevoerd. Deze bestaat uit twee fasen.

De eerste fase is dat de reële waarde van de 'reporting unit' wordt vergeleken met de boekwaarde. Het gaat hier derhalve om de reële waarde, dat wil zeggen het bedrag waarvoor de 'reporting unit' aan een onafhankelijke derde kan worden verkocht. Dit wijkt af van het bij de huidige 'impairment test' in Nederland (Richtlijn 121) en onder de IASB (IAS 36) gebruikelijke begrip realiseerbare waarde (de hoogste van de reële waarde en de bedrijfswaarde).

Als de boekwaarde van de 'reporting unit' hoger is dan de reële waarde, vindt de tweede fase van de 'impairment test' plaats. Dit houdt in dat de reële waarde van alle activa en passiva van de 'reporting unit' wordt bepaald. De 'implied fair value' van de goodwill is dan gelijk aan het verschil tussen de reële waarde van de 'reporting unit' en de reële waarde van alle activa en passiva. In feite is dat dezelfde procedu-

re als bij de bepaling van de goodwill bij de overname zelf. Indien de aldus bepaalde reële waarde van de goodwill lager is dan de boekwaarde, wordt een bijzondere waardevermindering doorgevoerd. Het later terugnemen van deze waardevermindering is niet mogelijk. Overigens betekent het voorgaande niet dat de activa en passiva van de 'reporting unit' worden geherwaardeerd naar hun nieuwe reële waarden. Het herberekenen van de reële waarden vindt uitsluitend plaats in het kader van de 'impairment test'.

Na deze initiële test dient *jaarlijks* de reële waarde van de 'reporting unit' te worden vastgesteld, tenzij aan een aantal strikte criteria is voldaan. Soms zal ook tussentijds een impairment test noodzakelijk zijn.

De regels van FAS 142 gelden ook voor een aantal immateriële activa met onbepaalde levensduur, zoals handelsmerken.

FAS 142 is verplicht voor jaarrekeningen waarvan het boekjaar begint na 15 december 2001, dus in het algemeen op jaarrekeningen 2002. Op goodwill inzake alle acquisities na 30 juni 2001 dient echter ook in de jaarrekening 2001 niet te worden afgeschreven, terwijl op goodwill voor 1 juli 2001 in de jaarrekening 2001 nog wel dient te worden afgeschreven. Op de boekwaarde per 31 december 2001 wordt in de jaarrekening 2002 niet meer afgeschreven en deze boekwaarde is het uitgangspunt voor 'impairment testing'.

Beoordeling van het systeem van niet-afschrijven

FAS 142 lijkt een zeer aantrekkelijk alternatief. Er zijn geen afschrijvingslasten, er is een hoog eigen vermogen. Toch kan uit paragraaf 4 worden afgeleid dat deze methode iets merkwaardigs heeft. Niet afschrijven op gekochte goodwill omdat de waarde van de onderneming niet is gedaald, is feitelijk het gaan activeren van zelfontwikkelde goodwill. Dit is nog sterker het geval naarmate de overgenomen onderneming niet als 'stand-alone' wordt getoetst, maar binnen het grotere geheel van een 'reporting unit'. In de Verenigde Staten heeft men dit niet expliciet onderkend, want het verbod op activering van zelfontwikkelde goodwill blijft als vanzelfsprekend overeind.

Daarmee komt een tweede conceptueel bezwaar naar voren. Het niet-systematisch afschrijven van goodwill is een duidelijke en forse stap in de richting van het reële waardemodel. Hoewel ik zelf sympathie heb voor een dergelijk model (Hoogendoorn 1998a), is de partiële uitwerking daarvan ongelukkig. Waarom de activa en passiva, waarvan de reële waarden op betrouwbare wijze zijn vastgesteld ten behoeve van de

'impairment test' van de goodwill, niet ook herwaarderen naar deze reële waarden? En waarom alleen op gekochte goodwill afwaarderen als de reële waarde lager ligt, en niet opwaarderen als die hoger is? En ten slotte, waarom dan niet de zelfontwikkelde goodwill op de balans? Als men wil overstappen naar een reëel waardemodel, dan zal naar mijn mening sprake moeten zijn van een 'big bang', een volledige overgang in één keer. Een geleidelijke overgang kan leiden tot een niet-economisch-realistische verslaggeving over financiële positie en resultaten.

Naast conceptuele bezwaren zijn er ook nog wel praktische bezwaren aan te voeren. Het niet systematisch afschrijven zal gepaard gaan met zware 'impairment'-toetsen, die een groot beslag zullen leggen op de capaciteit van de onderneming. Zo zal het geen geringe en goedkope klus zijn om de jaarlijkse reële waarde van de 'reporting unit', en in de tweede fase van alle activa en passiva, vast te stellen. De uitvoering van deze toetsen wordt verder buitengewoon lastig als gekochte ondernemingen via verdere reorganisaties en herstructureringen worden geïntegreerd met andere onderdelen van het bedrijf en 'reporting units' zich wijzigen. Kortom, de kosten van verslaggeving zullen aanzienlijk toenemen.

Een ander praktisch bezwaar voor ondernemingsleidingen kan wel eens zijn dat het niet-afschrijven een onzichtbare tijdbom is. Als het al slecht gaat met de onderneming, zal eerder een bijzondere waardevermindering van geactiveerde goodwill moeten worden geboekt, waardoor de resultaten dubbel worden belast. De volatiliteit van het nettoresultaat wordt daardoor versterkt.

6 Het perspectief voor Nederlandse ondernemingen

Wat betekenen de ontwikkelingen in de Verenigde Staten voor Nederlandse ondernemingen? Om deze vraag te beantwoorden is het noodzakelijk een aantal parallele ontwikkelingen te schetsen.

De visie van de International Accounting Standards Board (IASB)

Zoals aangegeven in paragraaf 4 is het huidige alternatief in de Nederlandse Richtlijnen van activering en afschrijving van goodwill gebaseerd op IAS 22. Tot verrassing van velen heeft de IASB vrij snel na aanvaarding van FAS 142 aangekondigd dat zij voorlopig heeft besloten dezelfde kant op te willen en IAS 22 aan te passen⁷. Hoewel de besluitvorming nog niet

definitief is, is het redelijk te veronderstellen dat de IASB die richting zal uitgaan.

Europese Unie

Zoals bekend heeft de Europese Unie aangegeven dat Europese beursgenoteerde ondernemingen vanaf 2005 verplicht zullen worden de standaarden van de IASB⁸ in hun geconsolideerde jaarrekening toe te passen. Nieuwe standaarden van de IASB zullen daarbij vooraf worden getoetst, waarbij de technische advisering is opgedragen aan de EFRAG (European Financial Reporting Advisory Group). Indien EFRAG een herziene IAS 22 overneemt, zal dit ook een verplichting inhouden voor Europese ondernemingen. Een andere vraag is of Nederlandse ondernemingen reeds voor 2005 hun jaarrekening mogen opstellen in overeenstemming met een eventueel herziene IAS 22 dan wel in overeenstemming met FAS 142. Wat betreft dat laatste heeft het kabinet al enige tijd geleden aangekondigd dat een wetsvoorstel zal worden gepubliceerd waarin door in de Verenigde Staten genoteerde Nederlandse ondernemingen US GAAP (en IAS) mag worden toegepast, mits dit niet in strijd is met de Vierde en Zevende EU-Richtlijn. In andere landen, zoals Duitsland, bestaat die faciliteit al langer en wordt daarvan veelvuldig gebruikgemaakt. Of die strijdigheid met de EU-Richtlijnen bestaat, is op dit moment nog niet duidelijk. In Duitsland heeft de regelgever (de Deutscher Standardisierungsrat, DSR) inmiddels betoogd dat van een strijdigheid geen sprake is⁹. Als deze zienswijze door de Europese Commissie wordt ondersteund, dan behoeven de Duitse ondernemingen die US GAAP toepassen in hun jaarrekening 2001 niet meer af te schrijven op goodwill inzake acquisities na 30 juni 2001 (zie paragraaf 5).

Nederlandse ondernemingen

Het hiervoor genoemde wetsontwerp is ten tijde van het schrijven van dit artikel, begin december 2001, nog niet gepubliceerd. Er moet daarom van worden uitgegaan dat de faciliteit om US GAAP toe te passen, nog niet zal bestaan voor de jaarrekening 2001. Dit betekent dat de Nederlandse ondernemingen gebonden zijn aan de huidige Nederlandse wet- en regelgeving. Zoals aangegeven in paragraaf 4 gaat de regelgeving uit van activering en afschrijving, maar wordt in de wet nog het alternatief van directe afboeking van het eigen vermogen opgenomen.

Voor de jaarrekening 2002 zou het niet langer afschrijven op goodwill wellicht wel tot de mogelijkheden behoren, bijvoorbeeld omdat US GAAP mag

worden toegepast, omdat de herziene IAS 22 tot uitgangspunt mag worden genomen, of omdat de wet- en regelgeving inzake Nederlandse grondslagen van financiële verslaggeving is aangepast. De behandeling van goodwill in de jaarrekening is zelden of nooit eerder zo in beweging geweest. ■

Literatuur

- Beresford, (2001), Congress Looks at Accounting for Business Combinations, in: *Accounting Horizons*, March, pp. 73-86.
- Bos, A. de en F. Krens, (1997), Immateriële vaste activa, in: J.A.G.M. Koevoets, L.G. van der Tas en R.G.A. Vergoossen (red.), *Het Jaar 1996 Verslagen*, NIVRA-geschrift 67, Amsterdam/Deventer, pp. 15-36.
- Eeftink, E. en C.D. Knoop, (2000), Goodwill bij acquisities van ondernemingen, in: J.A.G.M. Koevoets, L.G. van der Tas en R.G.A. Vergoossen (red.), *Het Jaar 1999 Verslagen*, NIVRA-geschrift 70, Amsterdam/Deventer, pp. 15-48.
- Financieel Dagblad*, Het, (2001),
- Moderne accountantsregels werken problemen bij KPN in de hand (Frans van der Mark, 3 augustus);
 - Doorbraak in Amerikaanse regels activering goodwill (Huub Wieleman, 11 augustus);
 - Verplichte activering van goodwill is een goede zaak (Anton Dieleman, 14 augustus);
 - Goodwill, ebitda en de kunst van het ondernemen (Sander van Triest, 17 augustus);
 - Eenduidigheid is zoek bij behandeling van goodwill in de jaarrekening (Martin Hoogendoorn, 31 augustus);
 - Trends in goodwill (Bartjens, 9 november);
 - Experts vreezen arbitraire afschrijving goodwill VS, Dreigende schaduw van de 'goodwill-accountant' (Jan Fred van Wijnen, 26 november).
- Helleman, J. van, (2001), Goodwill, in: M.N. Hoogendoorn, J. Klaassen en F. Krens (red.), *Externe Verslaggeving in Theorie en Praktijk*, Den Haag, derde druk.
- Hof, D.W. van den, (1998), Jaarrekening en aandeelhouderswaarde, in: *Maandblad voor Accountancy en Bedrijfseconomie*, 72-3, maart, pp. 143-145.
- Hoogendoorn, M.N., (1998a), Een modeljaarrekening op basis van aandeelhouderswaarde, in: *Bericht gegeven*, Opstellenbundel aangeboden aan Prof. Drs. F. Krens, pp. 195-213; ook gepubliceerd in *Handboek Accountancy*, F1780-1, juni 2001).
- Hoogendoorn, M.N., (1998b), Over de activering van gekochte en zelfgekweekte goodwill, in: *Maandblad voor Accountancy en Bedrijfseconomie*, 72-3, maart, pp. 368-370.
- Hoogendoorn, M.N., (1999), Goodwill verplicht activeren: winst daalt, koers stijgt?, in: *Maandblad voor Accountancy en Bedrijfseconomie*, 73-7/8, juli/augustus, pp. 368-370.
- Huijgen, C.A., (1996), Merkenwaardering en vermogensmarkt, in: *Maandblad voor Accountancy en Bedrijfseconomie*, 70/9 september, pp. 436-443.
- Knoop, C.D. en C.E. de Bruijn, (2000), Goodwill bij acquisities: percepties van het management van ondernemingen, in: *Maandblad voor Accountancy en Bedrijfseconomie*, 74-7/8, juli/augustus, pp. 308-323.

Noten

- 1 Zie voor een recent overzichtsartikel Van Helleman (2001). Dat de discussies over goodwill ook recent weer spelen, blijkt ook uit diverse publicaties in Het Financieele Dagblad (2001).
- 2 Zie ook de lijst van Knoops en De Bruijn (2000) voor het grote aantal additionele argumenten dat managers aandragen.
- 3 Vermoedelijk wordt deze wetswijziging pas van kracht met ingang van de jaarrekening 2002 of 2003. Men kan zich zelfs afvragen of gezien de in dit artikel geschetste ontwikkelingen een wetswijziging in de zin van verplichte activering en afschrijving nog wel verwacht kan worden.
- 4 In het bijzonder KPN, Getronics en Numico (zie Het Financieele Dagblad, 9 november 2001).
- 5 Statement of Financial Accounting Standards No. 141 'Business Combinations' (juni 2001).
- 6 Statement of Financial Accounting Standards No. 142 'Goodwill and Other Intangible Assets' (juni 2001).
- 7 Zie www.iasb.org.uk (project Business Combinations). In lijn met FAS 141 bestaat ook het plan 'pooling-of-interests'-accounting af te schaffen, ook al waren de criteria voor toepassing van deze methode veel strenger dan in de Verenigde Staten.
- 8 In plaats van International Accounting Standards (IAS) zal de IASB in de toekomst International Financial Reporting Standards (IFRS) publiceren.
- 9 Deutscher Rechnungslegungs Standard Nr. 1a, Befreiender Konzernabschluss nach par. 292a HGB, Goodwill und andere immateriellen Vermögenswerte des Anlagevermögens (29 oktober 2001).